

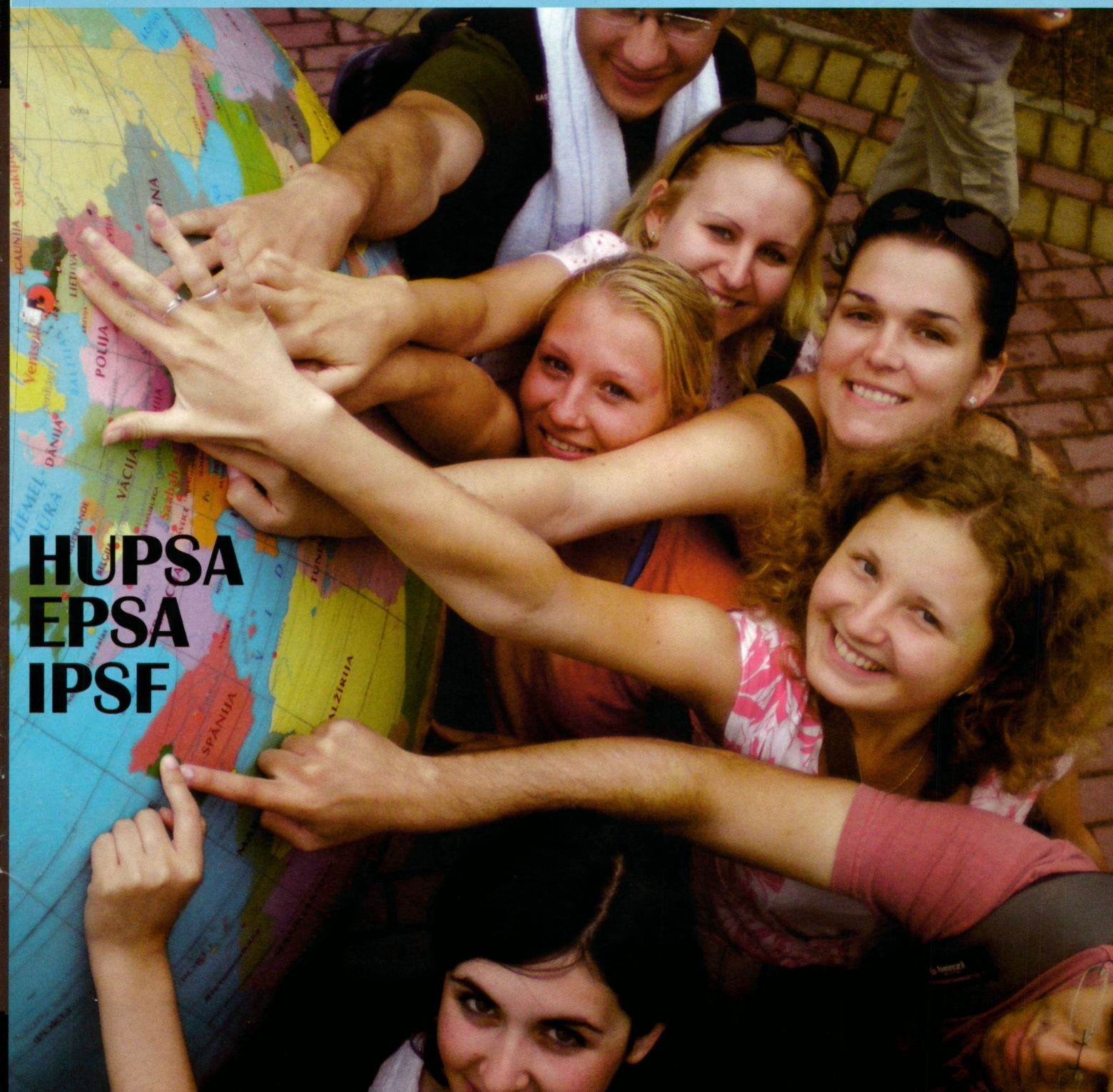

Universitas Scientiarum Szegediensis
Facultas Pharmaciae

PIRITUS

2009. április VII. évf. 7. szám

A Szegedi Tudományegyetem Gyógyszerésztudományi Karának
hallgatói és információs kiadványa

HUPSA
EPSA
IPSF

Teázunk mindenkiwell

ÁOK/FOK Kortárssegítő csoport
Várunk beszélgetni!

www.mediwell.atw.hu

Kedves Olvasók!

4 - HUPSA

6 - Anno

7 - Kultúra

8 - Naplóbejegyzés

9 - Sci-fi irodalom

12 - Fiúk vs. tánc

16 - Zseniális elmék

17 - Színház

18 - Színház

Üdvözlök mindenkit ezen a szép tavaszi napon. Hogy tavaszi az biztos, a szép az attól függ, hogy melyik napon szántok némi időt az újság átlapozására.

Azt hiszem joggal mondhatom, hogy meglehetősen mozgalmas napokon vagyunk túl. Energiatartalékaink a végét járják, de nem engedhetünk ennek, hiszen még most jön a java...

Az elmúlt időszakban mindenki érdeklődési körének és ambíciójának megfelelően bizonyíthatta kiválóságát, mind szellemi, mind pedig fizikai értelemben. És persze akadtak akik csak egyszerűen külső szemlélőként élvezték a különböző rendezvényeken való részvételt. Értem itt a 37. alkalommal megrendezett Medikus kupát, a SZEFE napok forgatagát. A Medikus kupán nem volt hiány a szegedieket biztató lelkes táborokból és a sportolókkal együtt ünneplők tömegéből sem.

Erre mondhatjuk, hogy kutyaharapás szőrével, hiszen folytatódtak/folytatódnak a programok a SZEFE napok, a gyógyszerész buli, a Szegedi Tavaszi Fesztivált nyújtotta lehetőségekkel.

Ebben a számban olvashattok a HUPSA, IPSF, EPSA szervezetek működéséről, folytatódik a sci-fi irodalom, a kultúráról sem felejtkeztünk el és sok más mellett csemegézhetek néhány tudománnyal kapcsolatos villámhírből is,

Az idén már csak egy számmal jelentkezőnk...

Addig is kívánok mindenkinek sikeres zh-kat és aktív részvételt a programokon.

Szűcs Henriett Diána
megbízott szerkesztő

II. FÉLÉV

SZORGALMI IDŐSZAK: 2009. február 2 – 2009. május 15.

VIZSGAIDŐSZAK: 2009. május 18 – június 26.

UTÓVIZSGÁK: 2009. június 29 – július 3.

TAVASZI SZÜNET: 2009. április 13 – 2009. április 17.

ZÁRÓVIZSGA IDEJE: 2009. június 8 – június 13-ig

AVATÁS: 2009. június 27. (szombat) 10 óra - TIK

NOVÁK ISTVÁN PÁLYADÍJ: 2009. május 1.

DR. KŐSZEGI DÉNES ALAPÍTVÁNY: 2009. május 1.

RÉTI PÁLYADÍJ 2009. május 10.

DEMONSTR.PÁLYÁZAT: 2009. július 5.

KÖZTÁRS.ÖSZTÖNDÍJ: 2009. június 30.

spiritus

Sziporka

Korábbi számokban talán már olvastatok erről, vagy hallottátok fél füllel 2 ember beszélgetéséből ezt a szót felcsendülni, netán már tagok is vagytok. Azoknak szól most e néhány sor, akik még sosem hallottak erről, mégis érdekelné őket, hová is tudna csatlakozni egy gyógyszerészhallgató. Bizonyára nem is gondoltátok sokan, hogy nem csak a végzett gyógyszerészeket gyűjtik össze, és szerveznek nekik mindenféle programokat – amik, mint tudjuk, leginkább továbbképző jellegűek.

A gyógyszerészhallgatók összegyűjtéséről a HUPSA gondoskodik. Angolul a **HUPSA = Hungarian Pharmaceutical Students' Association**, ami magyarul annyit tesz: **Magyar Gyógyszerészhallgatók Egyesülete (MGYE)**, melyet

1991-ben alapított néhány lelkes gyógyszerészhallgató. Az Egyesület tagjává legegyszerűbben úgy válhat valaki, hogy ellátogat a **www.hupsa.hu** oldalra, ott kitölti a tagfelvételi jelentkezési lapot, majd befizeti az 1500Ft-os éves tagdíjat. Amikor ezt visszaigazolja, azonnal felkerül az illető az Egyesület e-mail listájára, és onnantól kezdve mindenféle hasznos, és fontos információkról értesülhet. Többek között érdekes programokról, cseregyakorlati lehetőségekről, állásajánlatokról. Lelkes segítők mindíg szívesen fogadnak, így értékes HUPSA pontokért cserébe, érdemes részt venni szervezőként egy-egy munkában. Persze HUPSA pontokat a résztvevők is szoktak kapni, ezeket érdemes

gyűjtögetni. Főbb programok minden évben: a dohányzás és az AIDS terjedését visszaszorító egészségügyi kampányok, vagy a Mobility Day, melynek keretén belül a szervezet tagjai megismerkedhetnek a külföldi szakmai ösztöndíjak és egyéb tanulmányutak lehetőségeivel (pl.: Erasmus, Ceepus, illetve a Leonardo). Teadélutánokon a gyógyszerész szakma és a társszakmák jeles képviselői mesélnek pályafutásukról, és beszélgetnek a gyógyszerészhallgatókkal egy sütemény, üdítő vagy tea mellett.

A HUPSA tagság automatikusan jelenti a **Nemzetközi Gyógyszerészhallgatói Szövetségben (IPSF)** és az **Európai Gyógyszerészhallgatói**

Egyesületben (EPSA) való tagságot is. Tehát, aki belép a HUPSA-ba, folyamatosan értesülni fog hazai és nemzetközi kongresszusokról is. Részt vehet a munkájukban is, és tudhat a nemzetközi gyógyszerészi és gyógyszerészhallgatói hírekről, a WHO és az UNESCO munkájáról. A HUPSA támogatást is igyekszik nyújtani azon hallgatóknak, akik Magyarországot képviselik nemzetközi szinten.

Lehetőség van külföldi cseregyakorlatra is. Magyarország évente 30-35 külföldi hallgatót fogad, akik számára szállást és gyakorlati helyet biztosít az Egyesület, valamint bemutatja nekik a magyar kultúrát, országunk nevezetességeit. Ezért cserébe évente kb. 60 hallgatónak nyílik lehetősége egy másik országot, kultúrát, képzési helyet megismerni. Remek lehetőség ez a külföldi kapcsolatok építésére, új barátságok kialakulására is! ;)

Ezen kívül a HUPSA elhelyezkedési és továbbképzési lehetőségekkel is megismerteti a hallgatókat, hogy mindenki megtalálhassa az egyéniségének, érdeklődési körének leginkább megfelelő munkahelyet a gyógyszerészi hivatás keretein belül. Cél: a szakma- és az egészségügy más dolgozóival való együttműködés, kampányok megszervezése.

Néhány szó az EPSA-ról és az IPSF-ről

EPSA = European Pharmaceutical Students' Association (Európai Gyógyszerészhallgatók Egyesülete)

1978 tavaszán, Franciaországban, Nancy-ban alakult, European SubCommittee (ESC) néven. Mai nevét (EPSA) 10 évvel később, a Helsinkiben tartott kongresszuson kapta. Az EPSA célja, hogy az európai gyógyszerészhallgatók megismerhessék egymást, együtt dolgozzanak, elmondhassák véleményeiket, ötleteiket. A munkájában úgy tudtok részt venni, hogy létezik 8 különböző témájú ún. „Working Committee”, amely úgy működik, hogy e-mail formájában kell a véleményeteket leírni a mindig aktuális havi témával kapcsolatban. Ezáltal ti képviselhetitek Magyarországot! Céljuk a gyógyszerészeti oktatás, továbbképzés fejlesztése mind hazai, mind nemzetközi szinten.

Az egyesületnek természetesen számos nemzetközi konferenciája van, pl. Franciaországban, vagy Dubrovnikban. Ezekben a kongresszusokon megismerkedhetsz több száz külföldi gyógyszerészhallgatóval, megtudhatod, milyen náluk az oktatás, szakmai előadásokon vehetsz részt, esténként bulizhatsz és mindezt angolul, tehát nyelvtudásod is fejlesztheted!

Az EPSA újságja, az EPSA Newsletter, 3-szor jelenik meg egy évben, ebben az Egyesület munkájáról, terveiről, programjairól olvashattok. Bővebb információk: www.epsa-online.org oldalon.

IPSF = International Pharmaceutical Students' Federation (Gyógyszerészhallgatók Nemzetközi Szövetsége)

1949-ben, Londonban alakult, azóta képviseli a gyógyszerészhallgatók és a frissen diplomázott gyógyszerészek érdekeit, a végzést követő 4 évig terjedő időszakban. Célja a gyógyszerészhallgatók összefogása nemzetközi szinten, és aktív egyesület szervezése az egészségügy különböző területein, így a gyógyszerészi hivatásban, oktatásban, kutatásban valamint cseregyakorlati programok keretében. Röviden így jellemezhetnénk munkájuk célját: kölcsönös tapasztalatcsere világviszonylatban. Együttműködik a WHO-val, az UNESCO-val, a FIP-pel és az IFMSA-val (Orvostanhallgatók Nemzetközi Szövetsége). Az Egyesület munkáját Hollandiából irányítja 1-2 vezetőségi tag.

Köszönetet szeretnék mondani Petró Évának e cikk megírásához nyújtott segítségéért, aki a HUPSA szegedi összekötője, illetve az IPSF kapcsolattartó személye!

Orsi

Száz év

Radnóti Miklós emlékezete

Ennyi idő telt el a költő születése és 64 év a végzetes tarkólövés óta. Utolsó útjáról röviden, képeslapokon (ezt jelenti a verscímül is választott szerb szó, „razglednica”) tudósított. Halálmenet tagjaként, fogyó erővel, ziháló lélegzettel, állomásról állomásra tudósított az elkerülhetetlen végről. Valamiképp túllépett a halálon, az eltökéltség és sorsvállalás jelképe lett a világlírában. Az erőszakkal azonban nem bírt. Ám tehetsége szerint mindent megtett, hogy tanúságot tegyen a szépről, igazról és a jóról. „Írok, mit is tehetnék” - mondta *Második eklogájában* Radnóti. Írt, mert erre predesztinálta a sorsa.

Radnóti Miklós: Előhang egy "monodrámához"

Kérdeztek volna magzat-korongban...

Ó, tudtam, tudtam én!
Üvöltöttem: nem kell a világ!
goromba!
nem ringat és nem ápol, -
ellenemre van!

És mégis itt vagyok.
A fejem rég kemény
s tudóm erősödött csak,
hogy annyit bögtém én.

A vörheny és a kanyaró
vörös hullámjai mind partrado-
btak.

Egyszer el akart nyelni, -
aztán kiköpött a tó...

S a sziv, a máj, a szárnyas két
tüdő,
a lucskos és rejtelmes gépezet
hogy szolgál... ó miért? S a
bimbózó virág-
nem nyílik még husomban
most a rák.

Születtem. Itt vagyok.
Felnőttem. S mire?
Igérték néked valamit?
kérdeztem egyszer én
magamban még
süldőkoromban.
S mindjárt feleltem is :
Nem. Senki semmit nem ígért.
S ha nem ígért, a senki tudta
mért.

Szellőtől fényes csúcsra röpit
fel a vágy
s lenn vár a gözt lehelő iszap.
A hallgatag növények szerelme
emberibb.

A madár tudja tán , hogy mi a
szabadság
mikor fölszáll a szél alá
és ring az ég hullámain.

A hegyek tudják hogy mi a
méltóság,
hajnalban, alkonyatkor is,
a lomhán elheverő hegyek...

Hegy lettem volna, vagy
növény, madár...
vigasztaló, pillangó gondolat,
tűnő istenkedés. Ma már
az alkotás is rámszakad.

Kérdeztek engem? Számbavet-
tek.

Ó, a szám... a hűvös és közöm-
bös!

Nem érdeklek, nem gyűlöl,
nem szeret,
csak-megfojt.

Nézd, én vagyok. Nem egy,
nem kettő,
nem három és nem százhus-
zonhárom.
Egyedül vagyok a világon.

Én én vagyok.
S te nem vagy te, s nem vagy
ő sem.

Gép vagy. Hiába sziszegsz. Én
csináltalak.

Én vagyok. S általam te. Hiába
sziszegsz.

Én vagyok. Szétszedlek és te
nem vagy,
nem kapsz több olajat, túl
nagyra nőttél.

S szolgálni fogsz, hiába sz-
iszegsz!

spiritus

Én én vagyok, én én vagyok,
megőrülök, én én vagyok, én
én...
megcsúsztam a végén!

Én én vagyok magamnak,
s neked én te vagyok.
S te én vagy magadnak,
két külön hatalom.
S ketten mi vagyunk.
De csak ha vállalom.

Ó, hadd leljem meg végre hon-
nomat!
segíts vigasztaló, pillangó gon-
dolat!

Még csönd van, csönd, de már
a vihar lehell,
érett gyümölcsök inganak az
ágakon.
A lepkét könnyű szél sodorja,
száll.
Érik bennem, kering a halál.

Ring a gyümölcs, lehull ha
megérik.
Füstölg a halál. Élni szeretnék.
Lélek vagyok. Arkangyalok
égi haragja
ég bennem, riaszt a világ.

Sűrű erdő kerit, porfelhőben a
távoli nyáj.
Porfelhőben a nyáj. Porkos-
zorús katonák.
Dögölj meg, dögölj meg, dögölj
meg hát világ.

Ringass emlékekkel teli föld.
Takarj be! védj, villámmal teli
ég!
Emelj fel emlék!

Lélek vagyok. Élni szeretnék!

Színház...

És Rómeó és Júlia

A címet olvasva sokaknak a musical, vagy klasszikus Rómeó és Júlia dráma jut eszükbe, ám aki erre a darabra beül nem fog díszletet találni a színpadon, és színészek sokasága sem kápráztatja el a közönséget. A színész-házaspár Rudolf Péter és Nagy-Kálózy Eszter, kelti életre az összes szereplőt és teremti meg a léghőjét Veronának; és ebben csak egy szemüveg, egy főkötő, és egy kapucnis pulcsi siet segítségükre. Az egyik pillanatban Rudolf Péter Rómeó, majd gyorsan átvedlik Dadává, de perceken belül már az erkélyt formázza két kezével. A színészi játék amivel átvedlenek karakterből karakterbe magával ragadó, és megdöbbentő. Nagy-Kálózy Eszter nekem egy picit túl szenvedélyes és nyers volt, de összességében ez nem rontott a élményen. A művészek a darab végére teljesen kifordulnak saját magukból, és még a tapsvihár alatt sem térnek vissza teljesen. Rendhagyó darab, csak inyeneknek...

Anna Karenina

Amikor láttam, hogy opera musical a darab stílusa, félve foglaltam helyet a Madách színház bársony székében, mert az opera valahogy sosem volt a kedvenceim között. Szerencsére nagyot csalódtam, mert az lehet, hogy próza nem volt benne, de a zene – Kocsák Tibor - végig a musical szédítő stílusában söpört végig a színpadon. A díszlet megoldása nagyon tetszett, a sok függöny forgása néha vihart hivatott ábrázolni, néha pedig

egy emlék helyszínére repítette a nézőt. Szerednyei Béla mint rendező nagyot alkotott. Polyák Lilla kitűnően ábrázolta Anna lelkének vívódását, persze ebben a zene is nagy segítségére volt. Miller Zoltán Vronszkij szerepében tündökölt, és a Madách sok jeles művésze is felbukkant a darabban.

Mozi...

Gettómilliomos

A sok Oscar- nem mindig jelent jó filmet, ez már a múltban kiderült, úgyhogy nem voltam teli várakozásokkal, sokkal inkább kíváncsisággal. Rendkívül jól sikerült film, a zene, a történet, India bemutatása, és a színészek is jól el lettek találva. Ahogy Jamal az indiai 18 éves srác halad, az egyre többet érő kérdések felé a legyen ön is milliomosban, egyre többet ismerünk meg személyes történetéből; észre sem veszi a néző, hogy peregnek a percek, várja a következő történetet, a következő kérdést. Most jó helyre kerültek az Oscarok.

Nem Kellesz Eléggé

A négy szálon futó történet mindegyike a férfi nő kapcsolatot boncolgatja, legyen az házasság, randizás, vagy egy hosszú párkapcsolat. Igazi romantikus vígjáték, lehet rajta sírni, nevetni, és legfőképp magunkra ismerni. Szerintem egy jól sikerült kis film, leszámítva az egyik szál tanulságként szánt lezárását. A szereplőgárda is magáért beszél: Jennifer Aniston, Drew Barrymore, Ben Affleck, Scarlett Johansson... Tízből nyolc, ha pontozni kellene.

Naplóbejegyzés

Orsi

Tegyük fel, hogy van egy személyiség, aki sok mindent elért az életben, híres, nagy tudású, sok ember példaképe; mondhatni piedesztálra van emelve. Kérdés az, hogy erről a magaslatról miért zuhan olyan nagyot valaki, ha naturálisan megpillantjuk, meglátjuk benne az embert, az esendő, csont, hús-vér elegyet. Máshogy fogalmazva a kérdést: a fizikai és érzelmi meztelenség miért rombolja le valaki mentálisan emelt trónját? A társadalom nevelt vajon minket így, vagy már abban a pillanatban, mikor Éva leszakította az almát, megérettük gyarló testünk és sebezhető lelkünk voltát; és védekezésképpen ruháért és álarcért nyúltunk? Mert ki mondhatja el magáról - legyen az közember vagy főúr, - hogy teljes mértékben magát adja? Mert az, aki felvállalja véleményét, viselkedését,

érzéseit, olyan bátor vagy olyan balga, vagy egyszerűen szemtelen? És hamár részleges az a kép, amit kiadunk magunkról, legalább az valóságos vagy csupán egy eltorzított, megfelelőni vágyó, halovány árnyéka önmagunknak? És egyáltalán tisztában vagyunk-e színészi képességeinkkel, vagy csak sodródunk a tömeg után, és tudtunkon kívül hasonulunk? És hol a megfelelőni vágyás határa?

Talán az a patomechanizmusa a dolognak, hogy látunk tetteket, tulajdonságokat, hallunk mondatokat, amiket erkölcsileg helyesnek találunk, vagy felfedezünk bennük egy részletet a magunknak emelt, soha el nem érhető normából; és ez generálja a puzzle effektust. Van egy 1000 darabos kirakó, 565 darabja a helyén, a többiről nincs adat. Legyen minden darab egy tulajdonság, mozzanat, mondat, életfelfogás, történet, bármi, ami szimpatikus

volt egy személyben. A csodálat ott kezdődik, mikor a hiányzó darabokat odaképzelve, ezzel megalkotva egy tökéletes képet, makulátlan, nincs benne hiba. Minden ember 1 puzzle, valamelyikben több, valamelyikben kevesebb hiba van, hol gyári, hol szerzett eredetű. De mi megalkotjuk a tökéleteset, amit valahol mélyen tudjuk, hogy nem létezhet, mégis bízunk benne, hogy a maradék 435 darab nem kerül elő, és nem mocskolja be a képet. Mivel az alkotás fele immateriális, ezért omlasztja könnyen össze a felismerés. Mikor a példakép elméje felett az ösztönei úrrá lesznek, legyen az szexuális, vagy vad harag, düh, végletes érzélem, olyanná válik, aki bárki lehetne, te vagy én, vagy a szomszéd, és már rögtön eloszlik a különleges mágikus kód körülötte, hozzánk hasonló lesz, valódi.

spiritus

	6			9		4	
	1	5		6	2	9	8
2			1			5	
	7	1	2		5		3
6							1
5			3		6	2	7
		9			7		6
7		3	6	2		8	9
	2		5				1

Néhány szó a sci-fi irodalomról

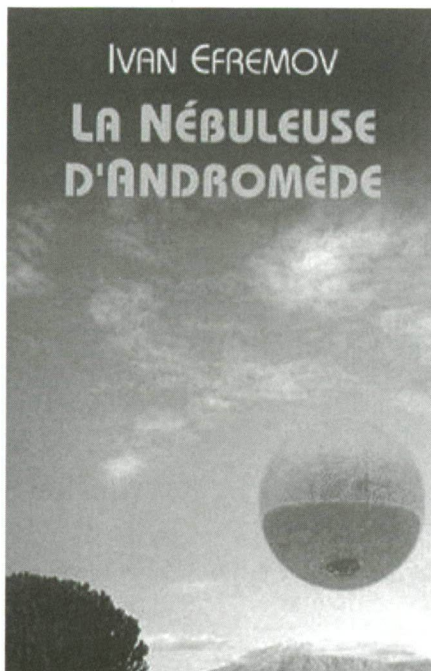
Udvari Máté

Előljáróban

A tudományos-fantasztikus, népszerűbb nevén sci-fi irodalom megszületése óta sok vita, félreértés és félremagyarázás tárgya volt. Feltett szándékom, hogy a Spiritus hasábjain ezennel elinduló cikksorozatommal megpróbálom felhívni figyelmeteket a fantasztikum értékeire, illetve megkíséreltem elosztani a zsánert körüllegő ködöt. Ugyancsak feltett szándékom az olvasók igényeinek kiszolgálása, tehát bármiféle hozzászólást, különvéleményt szívesen és érdeklődéssel fogadok.

2. Édentől nyugatra és keletre

Az előző cikkben sikeresen megteremtettük a tudományos-fantasztikus irodalmat, és a műfaj egy-két jeles úttörőjének neve is szóba került. Most lépünk át a XX. századba!

A fantasztikus irodalom bölcsőjének a legtöbben Európát tekintik, kivéve természetesen az amerikaiakat, akik általában meg vannak győződve arról, hogy ezt is ők találták ki. Pedig mindössze arról van szó, hogy a sci-fit – akár csak más európai vagy a világ más részéről származó találmányokat – néhány élelmes amerikai üzletember átvette és tömegcikké tette. A tudományos fantasztikumon ezt Hugo Gernsback végezte el, pont úgy, ahogy Henry Ford a személyautóval.

Gernsback, akinek nevét ma az angolszász SF legfontosabb elismerése, a Hugo-díj őrzi, magazinokkal kívánta megcsinálni a szerencséjét. Eleinte rádiós, technikai lapokkal kísérletezett, majd 1926-ban megalapította az Amazing Stories c. fantasztikus irodalmi magazint. Fontosnak tartom, hogy Európában már korábban is léteztek különböző fantasztikummal foglalkozó lapok, pl. az osztrák-német Der Orchideengarten (1919-1921 között 51 száma jelent meg), de ezek nem érték el a széles tömegeket (ha rosszindulatú lennének, most azt írnám, hogy magas irodalmi színvonaluk miatt, de ebben alighanem erősen közrejátszott a világháború és az azt követő létbizonytalanság is). Gernsback magazinja azonban nagy példányszámban, olcsón jelent meg, és olyan kalandos történeteket tartalmazott, amelyek mágnesként vonzották a vásárlókat. Ráadásul az Amazing köré lassan kikristályosodott a fandom, a rajongótábor,

és a klubhálózat kiépülése mellett hamarosan létrejött a Science Fiction Világszövetség (természetesen kizárólag amerikai tagokkal). A sci-fi pedig beépült a köztudatba.

Érdeemes egy kicsit elidőzni ennél az epizódnál. Az Amazing – és a farvizén alakuló további, hasonló című kiadványok – eleinte Verne és Wells munkáit adták ki, majd Gernsback nekilátott saját szerzőket keresni. Mivel azonban a fantasztikumnak – ha Poe-t egy pillanatra elfelejtjük – nem volt különösebb hagyománya az Államokban, ezek a szerzők törvényszerűen a magazinok által elvárásolt rajongók közül kerültek ki. Hogy ezeknek több, vagy kevesebb tehetsége volt, az már inkább szerencse kérdése. A szerkesztők mindenesetre nemigen válogathattak a beérkező írások között, hiszen az európai SF egy részét már kiadták, a többi pedig talán már nem is érdekelte őket. Véleményem szerint az amerikaiak egyébként is hajlamosabbak elfogadni azt, amit ők maguk csinálnak, a külföldi produktumai kevésbé érdeklik őket.

A tömegesen megjelenő magazinok tehát kultúrát teremtettek – rajongótábor, visszajelzéseket –, de a sok gyenge, egymást másoló szerző munkássága egyúttal felépítette a ma is létező sci-fi gettót. Ez annyit jelent, hogy az irodalmi elit elfordult a fantasztikumtól, és elkönyvelték olcsó, igénytelen, a műveletlen tömegek szórakoztatására való ponyvairodalomnak, és ezért

spiritus

a fantasztikus műfajok saját útjukat kellett, hogy járják.

Természetesen annak a korszaknak is megvolt a maga varázsa, nem véletlenül hívják a '30-as éveket az amerikai SF aranykorának (az amerikaiak). Voltak szerzők (Jack Williamson, Murray Leinster, Edmund F. Hamilton stb.), akik olvasmányos, érdekes történeteket írtak, ráadásul még némi mondani valóval is rendelkeztek, és az akkor elképzelt világok bája is magával ragadó. Jó 20-30 évvel az első űrrepülések előtt mindenki ízlése szerint képzelte el a Naprendszer bolygóit (pl. a Vénuszra rendszerint vad, prekambriumi őserdőket álmotdtek) és az ottani telepések életét (általában a Vadnyugat hagyományainak megfelelő szilaj, kemény öklű népeket ábrázoltak). A

korszak árnyoldala a sovinizmus: sokmű a fehér ember felsőbbrendűségét hangoztatta, a megjelenített idegen lények gyakran kollektíve gonoszak és ostobák, jobb esetben a fehér ember engedelmes szolgái. Ez a hatás még jó 40-50 évig tovagyűrűzött az angolszász sci-fiben, Magyarországon pedig, jelentem, még ma is írnak olyan műveket, amelyek nem ütnek meg a '30-as évek színvonalát sem.

Hagyjuk Amerikát főni a saját levében, és nézzünk át Európába. Az I. világháború után nagy bajok voltak errefelé: keleten a Szovjetunió vöröslött, a kontinens szívében a náci Németország és a fasiszta Olaszország fegyverkezett, mindkét oldalról terjedtek a

szól, hogy „gyerekek, bármit, csak ezt ne!”. Legékeőbb példája az angol Aldous Huxley meglehetősen brutális könyve, a Szép új világ, amely máig hat. A könyvben az embereket úgy tartják rabszolgaságban, hogy észre sem veszik: a genetikai alapon rétegezett társadalomban akorlátlan mennyiségű drog, szex és médiamanipuláció révén mindenki jól érzi magát, amikor az indián rezervátumból érkező Vadember bekerül ebbe a rendszerbe, s z ü k s é g s z e r ű e n elpusztul, mert más – magasabb – erkölcsi normákkal rendelkezik.

Európában meglehetősen sokan – köztük a kiváló magyar Szathmári Sándor – írtak jó disztópiákat, de ezt az alműfajt nem ismerem annyira. Az ok egyszerű: ha túl sok ilyen olvas az ember, még az élettől is elmegy a kedve. Én pedig, úgy látszik, erre

különösen érzékeny vagyok, Orwell híres 1984-ét is csak egyszer bírtam elolvasni.

Sztálin birodalmában bezeg más szelek fűjtak! Történelemóráról mindenkinek ismerős lehet, mi is folyt ott: terror, iparosítás, éhínségek, fegyverkezés, zsidó- és kulákellenes akciók, személyi kultusz, tisztogatások. Vajon

szélsőséges eszmék. Ebben a környezetben a fantasztikumhoz forduló írók szinte kivétel nélkül rettegéseiket, a jövőtől való (sajnos, jogos) félelmeiket vetették papírra. Erre pedig az előző cikkben ismertetett utópia negatív párja, az ún. disztópia lett az alkalmas eszköz.

Az utópiát író szerző leírja, milyen társadalomban szeretne élni. A disztópia arról

ebben a környezetben miket írtak a sci-fi írók? A válasz: rózsaszín utópiákat! A kivéreztetett ország népének ugyanis meg kellett mutatni, hogy az elvtársak bölcs vezetése micsoda meseországga fogja változtatni a világot.

Tudomásom szerint a marxista-leninista tanok szerint a szocializmusnak több lépcsője van: az első a szocializmus, a második pedig a világforradalom után bekövetkező kommunizmus, amikor mindenki egyenlő, minden közös, és a csillogó szemű, boldog és szép emberek a tudományáldásaitól övezve élnek a múlt nyúgeitől megszabadulva. Ajánlom meghallgatásra az Internacionálét, velősen összefoglalja mindezt. Nos, a szovjet SF-írók választhattak, hogy megírják a kommunista jövő hőskölteményeit, vagy mennek Szibériába. Sztálin amúgy is gyanakodott a sci-fire (jó, mondjuk ő mire nem gyanakodott?), szóval elég rossz idők jártak a fantasztikumra is. Itt is létrejött a sci-fi gettó: a sznob irodalomtudomány ugyanis rendre visszatuszkolta a sci-fit a gyermekirodalom skatulyájába, ahová a kultúrpolitikai parancs száműzte. Úgy gondolták, „írassunk optimista, kalandos történeteket az ifjúságnak, melyekben a szereplők minden harmadik oldalon megállnak, és kiselőadást tartanak egymásnak csillagászatból vagy marxizmusból!”! Értelemszerűen Magyarországon is ez a hozzáállás mérgezte (és mérgezi ma is) azon irodalmárok gondolkodását, akik nem vették észre, (vagy nem hajlandók

észrevenni), hogy megváltozott a világ. Mindemellett van egy író, akit kiemelnék: ő Ivan Jefremov, aki képes volt tényleg szép történeteket írni, olyanokat, amelyekben a kommunista díszletek mögül máig érdekes mondanivaló kukucskál elő. A hellén titok c. elbeszélésben az évezredekön átöröklődő szépség és tehetség, A nur-desti obszervatóriumban pedig az emberi érzelmek az igazi főszereplők, nem a bölcs tudósok és a derék kolhozparasztok.

Összefoglalva az eddigieket: láthattuk, hogy a XX. századra a tudományos fantasztikum nemzetközi jelenséggé vált, egyúttal két fő ágra szakadt. A II. világháború után ugyanis Nyugat-Európát lerohanta az amerikai sci-fi-ponyva, míg a Vasfüggöny boldogtalanabbik oldalán a Szovjetunió tette meg ugyanezt. Így két alapvető áramlat alakult ki, elsősorban ideológiai alapon. Értelemszerűen mindkét blokkban a másik volt az ellenség mintaképe. Az amerikai regényben hangyaszerű, agymosott lényeket lőtt halomra a WASP (fehér, angolszász, protestáns) főhős. A keletiek annyival pofátlanabbak voltak, hogy ők általában néven nevezték az amerikaiakat: ld. Cserna József: Dráma a Holdon – borzalmas novella, melyben a gonosz amerikaiak szabotálni akarják a közös űrprogram eredményét, de a kommunista hős a két kezébe fogja a szétvágott vezetéket, így a testén átfolyó áram beindítja a rakétát. Komolyan. Még annyi kívánczik ide,

hogy az amerikai típusú SF rendszerint erőszakosabb (ld. Robert Heinlein: Csillagközi invázió – borzalmasan bugyuta, felesleges regény, sajnálom a miatta kivágott fákat. De ezt úgyis sokan ismerik a film miatt.), míg a szovjeteknél az csapja ki a biztosítékot, hogy a természetre úgy tekintenek, mint egy legyőzendő ellenségre. Illusztrálom a lengyel Stanislaw Lem korai regényének kezdősoraival: a főhős itt Grönlandon születik, ahol – mint megjegyzi – a trópusi övezet átvált mérsékeltté! És nem, nem volt globális felmelegedés (hát kérem, mi volna az a cocialista tudománynak? Hetente kettőt is elhárítanak, ha kell.), hanem az emberiség felmelegítette a bolygóját, hogy mindenhol termékeny legyen a talaj. Ja, hogy emiatt kihalt a fél élővilág és megnőtt az óceánok vízszintje? Az élővilágra nem gondolunk, az óceánoknak meg kiadunk egy ukázt, melyben megtiltjuk a vízszint emelkedését, és kész. Probléma lezárva.

Aztán lassacskán véget ér a műfaj gyermekkora, és a hatvanas években a sci-fi elindult a megkomolyodás és az irodalomba visszatalálás útján. Lem akkorra a világ legjobb SF-írójává fejlődött, meg is tagadta a korai, idealista műveit, és világszerte egyre több szerző jelent meg, akinek a korábbi írások csak inspirációt adtak, de tudtak és mertek is a saját útjukon járni, és jól átgondolt regényekben valós problémákat feszegetni. Az igazi aranykorról bővebben a következő számban fogok írni.

2900101012008

spiritus

Az MTA javítana a kutatónők pályaesélyein

A gyermekvállalás és tudományos karrier összeegyeztethetőségét kívánja elősegíteni a Magyar Tudományos Akadémia keretprogramja, amelynek intézkedéscsomagját Pálinkás József, az MTA elnöke ismertette hétfői budapesti sajtótájékoztatóján.

Az MTA adatai szerint a 2008-2009-es tanévben a doktoranduszok között 49 százalék volt a nők aránya. Az MTA kutatóhálózatában és az egyetemeken 39 százalék a kutatónők aránya, a vállalkozói szektorban csupán 29 százalék. A PhD fokozatot szerzők között a nők aránya átlagosan 37 százalék, a nagydoktorok között pedig 13,5 százalék.

A keretprogram hosszabb távon azokra a gondokra kíván megoldást találni, amelyek gátat jelenthetnek a nők számára a kutatói pályán. Ennek megfelelően családbarát feltételeket teremtené a kisgyermekes kutatónőknek. A program egyebek közt lehetőséget teremt a részidős és otthoni munkavégzésre, biztosítja az ehhez szükséges informatikai háttérrel. Az életkorhoz, a diploma- vagy fokozatszerzés idejéhez kötött pályázatok és ösztöndíjak esetében gyermekeként 2 évvel kitolódik a korhatár. Beletartozik

az intézkedéscsomagba az életszakasztól függő feladatterhelés, a megfelelő színvonalú gyermekintézmények biztosítása.

Az életszakaszoknak megfelelő kihívások szerint az Akadémia a PhD fokozat megszerzését célzó korai és az MTA doktora cím elérését célzó középső karrierszakaszokra bontja a támogatási rendszer elemeinek kiépítését. Mindkét szakaszt a könnyített terhelés jellemzi. Ám mint Pálinkás József kiemelte, a könnyítés semmiképp sem a disszertációkkal szemben támasztott minőségi követelményekben jelentkezik. Míg a korai szakaszban a gyermekvállalás utáni visszailleszkedés elősegítése kerül előtérbe, addig a középső szakaszban vezetővé válást segítő ismeretek elsajátítása kap hangsúlyt.

Magyar diák nyert NASA-ösztöndíjat: fekete lyukak nyomában

Kocsis Bence is bekerült idén a NASA azon tíz fiatal ösztöndíjasa közé, akik támogatott formában végezhetik kutatásukat három éven át az Egyesült Államok valamelyik egyetemén.

Kocsis Bence az ELTE Bolyai Kollégiumának tagjaként asztrofizikából doktorált, amelyhez tanulmányait előbb Magyarországon, majd a Harvard Asztrofizikai Intézetben (USA) végezte. Fő kutatási területe az általános relativitáselmélettel kapcsolatos számítások és modellezések, elsősorban fekete lyukak, gravitációs hullámok, akkréciós korongok (nagy tömegű objektumok körüli tömegbefogási korongok) és sűrű csillaghalmazok esetében.

Nemrég sikerült rámutatnia, hogy a nagy galaxisok ütközésekor kialakuló szuper-nagy tömegű feketelyuk-párosok mozgásakor olyan gravitációs hullámok keletkeznek, amelyek a mai technológiával is érzékelhetők.

2008 októberében megkapta a Prima Primissima Junior Díjat, most pedig a NASA Einstein posztdoktori ösztöndíját. Utóbbi a csillagászat és a fizika terén frissen doktorált ígéretes fiatal kutatók munkáját segíti.

Kovács Bence a Frei Zsolt által vezetett Eotvos International School in Astrophysics nevű hazai csoportban dolgozik, amely napjaink asztrofizikai kutatásának frontvonalába tartozó témaköröket és szakembereket gyűjt egybe. Munkáját az NKTH Polányi Programja támogatja.

AMElbourne-hözközeli Monash Egyetem Mikro- és Nanofizikai Kutatólaboratóriumának nemzetközi tudósgárdája, James Friend vezetésével a világ első olyan mikrorobotját fejlesztik, amely képes lesz emberi artériákban és emésztőrendszerben mozogni. A kétszázötven mikronnyi, két emberi hajszál szélességű szerkeztőt fontos feladatokkal juttatnak be az élő szervezetbe: képeket továbbítana, mikroszkopikus terheket vinne el a jelenlegi katéter-technológiával elérhetetlen rendeltetési helyükre, például sérült koponya-artériába, és alkalmasint minimális mikrosebészeti beavatkozást is végezne. Az általa végrehajtott „műtétek” kisebb kockázattal járnának, mint a hasonló jellegű mai eljárások.

A gépecske elég kicsi ahhoz, hogy a szíven és más szerveken „áthaladjon.” Az elképzelések alapján befecskendezik a testbe, távirányítóval működtetik, majd miután befejezte küldetését, visszatér a kiindulási pontra, ahonnan ugyancsak injekcióútval távolítják el.

A mikromotor

Artéria-utazásra szánt mikrorobotokkal eddig is kísérleteztek, de nem jártak sok sikerrel. Friend szerint azért lehetnek eredményesek, mert elsőként ők használnak „intelligens matériának” számító piezoelektromos anyagot (*piezoelectric materials*) a

mikromotor tervezése során. Ezek az anyagok elsősorban kristályok. Lényegük, hogy elektromos áram hatására megváltoztatják az alakjukat, mechanikus nyomásra elektromos töltést generálnak.

A gép első páciensei szívroham és embólia sújtotta, valamint súlyos érrendszeri problémáktól szenvedő betegek lennének.

A helyváltoztatás nehézségei

A design a nanotechnológiai (és egyéb tudományos) kísérletek sztárján, az *Escherichia coli* (ismertebb nevén *E. coli*) baktériumon alapul. Emberi szőrből készülő – egyelőre kezdeti stádiumban lévő – ostorszerű részecske hajtaná előre a testben. Meghajtórendszerét helikopterek, turbinák lapátjairól mintázzák. Elegendő energiát generálna ahhoz, hogy a gépezet folyamatosan helyet változtasson a folyékony, ragadós környezetben. Ez az ötlet sem új, viszont a meghajtásra irányuló korábbi törekvések egytől egyig csődöt mondtak – fűzi hozzá Friend. (A motor nagyobb, homokszem-méretű változatát már elkészítették és le is filmezték.)

A motor esetleges meghibásodására, törésre is felkészültek. Ezért tervezik úgy a robotot, hogy a véráramlással szemben mozogjon, és probléma esetén azonnal visszatérhessen a kiindulási pontra.

Tónyó

Nem olyan régen történt, hogy a Spiritus főszerkesztőjével baráti beszélgetést folytatva, hogy-hogy nem olyan témánál lyukadtunk ki, amiben finoman szólva is különbözött a véleményünk... Sajnos nem szaftos celeb-pletykáról értekeztünk Szó szót követett és ifjonti gerjedelmekben egy meggondolatlan ígéretre ragadtattam magam, hogy kifejtem az álláspontom...a táncról...férfiszemmel!

Mivel jómagam a tánchoz a legteljesebb mértékben kívülállóként viszonyulok, míg beszélgetőtársam már óvodába is piruettezve járt, így nehéz volt elfogadnunk a másik véleményét. Véleményem szerint a tánc jó dolog, pontosan arra szolgál a nőknek, mint amire a sport a férfiaknál. Vagyis feszültségvezetésre. Ha egy tanulásban megfáradt férfi szeretné feltölteni magát 4 lehetősége adódik

(természetesen kombináció opciókkal):

- 1) **Lemegy a haverokkal „egy sörre”** – nyilván mindenki ismeri a mondókát az egy sör pontos mértékéről (Egy sör, nem sör...), így könnyen belátható, hogy ennek a módszernek egyenes következménye az akut horizontális orientáció. Márpedig ebben az állapotban nő legyen a talpán, aki tánkra bír egy homo sapiens alcoholicust.
- 2) **Leül a TV-valamelyik sportműsora elé** – nos, valószínűleg nem létezik olyan élőlény, amit nehezebb kimozdítani a koncentrációból, mint egy csapatba verődött, közös célért szorító szurkológárdát, aki a kedvenc sportját/csapatát/versenyét

figyeli. Remélem nem mondok újat, ha kijelentem, hogy nem ez a legalkalmasabb időpont lelki élet megvitatására, egészségügyi kérdésekre, romantikázásra, és főként tánkra. A helyzet tovább romolhat, ha az imádat tárgya veszít, mert akkor az akut skizoid zavar, látens vagy manifeszt depresszióvá fajulhat és az elkövetkező napokra destruálhatja a hölgyek közös tánkra irányuló terveit.

- 3) **Magára húzza a paplan és alszik egy diszkrét 24 órát** – a hullafáradt medikus/patikus, ha úgy dönt, hogy létezésének kontinuitása irreverzibilis zavart szenvedne, ha nem töltené el némi időt REM-fázisban. Ez a stádium, melyben a nő a legkönnyebben aktivizálhatja a férfit tánc jellegű mozgásra, mégis – és ezt hallomásból tudom(!) – a legtöbb hölgy sikítva fúj visszavonulót, mikor a félálomban lévő hím megemlíti a „fekvő mambót”©
- 4) **Edzeni indul** – a 2) ponthoz csatlakozva léteznek olyan elvetemült elemek, akik nemcsak nézni szeretik a sportokat, hanem némelyik típusát szívesen és rendszeresen gyakorolják is. Őket egy teljesen más mozgáskultúra szocializálta jobb sorsuk, ami által halmozottan

hátrányos helyzetűnek érzik magukat minden olyan helyzetben, amikor zenére kell(ene) ütemes mozgást végezni. Egyetlen kivétel, ha ezt az opciót az 1) ponttal kombináljuk és addig ismételtetjük, amíg el nem hisszük, hogy mi is tudunk táncolni... („Fred Astaire isszuk magunkat”) Sajnos a másnapi élménybeszámolókból újra és újra be kell látnunk, hogy jobb, ha az eredeti sportunknál maradunk!

További érv az igazam mellett, hogy soha, semmilyen körülmények között nem láttam még olyat, hogy 5-7 csilli-villi gálába öltözött fiú együtt, elinduljon bármelyik

szórakozóhelyre TÁNCOLNI, holott ellenkező nemű példát, milliót tudnék hozni. Tehát kérem a Tisztelt Főszerkesztőt, amennyiben látott már ilyet ossza meg velem, hátha módosulhat a véleményem.

De – kompromisszumra törekvő emberként – megpróbálom megvilágítani azokat az összefüggéseket, ami alapján egyes felületesen figyelő nők, azt hihetik, hogy létezik a „táncolni szerető férfi”. Ahogy fentebb vázoltam a nők célja a feszültségevezetés, de bizonyos helyzetekben – és igen, itt a párkapcsolatok építésére gondolok – a feszültségkeltés is lehet cél. Kevés olyan férfiember van, akinek ne indítaná be a fantáziáját egy ringó csípő vagy kebel. És ha beindítja, akkor beindul az evolúciósan belénk kódolt szoftver, aminek célja a

„domináns nő” meghódítása. Ez a szoftver gyakorlatilag minden egyéb szabályt felülbírál a jövőben bekövetkező pozitívabb élmények reményében és akár olyan mértékű freudi motivációt jelenthet, hogy a balga, aki vadásznak hiszi magát, még olyan (férfinek) természetellenes mozgásformákkal is megpróbálkozik, mint a tánc. Remélem sikerült néhány olyan olvasót megnyernem a „ne kínozd a férfit táncal” mozgalmamnak és előre is elnézést kérek, azoktól, aki meglátnak – a 4+1-es kombó után – egy szórakozóhelyen vizuálisan terrorizálva mozgásommal a társaságot, egészen biztosan egy magasabb ügy érdekében teszem...

A zseniális elmék mindig összeforrnak

Sziporka

Járunk-kelünk erre-arra. Voltunk ovisok, kisiskolások, gimisek és a szerencsésebbek eljutottak egyetemre is. Megfordultunk zeneiskolában, vagy sportklubban, táncolni vagy balettozni jártunk. Hittanóra cipelték a szüleink, amit úgy nem szerettünk, bár a pap bácsi aranyos volt. Rajz- vagy egyéb kreatív kurzusokon csücsültünk iskola után, interneten ismerkedtünk számítésh órán vagy irodalmi estékre jártunk a skacokkal. Elutaztunk a tengerhez nyáron 2 hétre, vagy minden évben csak a Balcsi jutott, télen síelni mentünk, ősszel meg a kirándulásokon leveleket szedtünk. Váratat másztunk meg, és hegyeket hódítottunk, kagylótgyűjtöttünk, vagy a parton napoztunk. Tollasoztunk, fociztunk a szomszéd gyerekekkel, és elutaztunk havonta a Nagyihoz az unokatestvérekkel.

Könyveket vagy képregényeket bújtunk, heti hétszer a moziban aludtunk, a kisöcsivel kutyakaját kóstoltattunk, vizes homokban dagonyáztunk. A macskánkat felkergettük a fára, aztán uccu, másztunk mi is utána. Írtunk a Télapónak, majd el is indultunk hozzá néhány barátunkkal. Boldogságos, szép emlékek aranyozzák múltunk, és megannyi csoda áll még előttünk...

Sose voltunk egyedül egyik csínytevésnél sem, és minden új helyen megismertünk új arcokat. Valami mindig összekötött minket, de sokszor olyan megmagyarázhatatlan volt az egész... Feltettük magunkban a kérdést, vajon mi rejtezik a háttérben, ami ennyire egybeköt két lelket? És akérdés legtöbbször nyitott maradt, továbbálltunk tehát annak reményében, hogy legközelebb rájövünk. És teltek-múltak az évek, egyre több

barátunk, de ellenségünk is lett. Megerősítették a csalódások, és boldoggá tettek a kedvességek. A rossz emlékeket igyekeztünk hamar elfeledni, a jókra pedig mindig emlékezni.

És ahogy haladt felettünk az idő, éveink száma egyre csak nőtt, észrevettünk egy furcsa kis mókuskereket, amibe beszálltunk, de kiszállni nem lehetett! Változtunk, és változott velünk a világ is. De sosem voltunk úgy egyedül, hogy ne lett volna kihez szólni. Mindig ott volt egy pislákoló gyertyaláng, amely közelében felmelegedhettünk. Bárki is volt, akihez ragaszkodtunk, annyit tudtunk csak, hogy jó vele. Nem akartuk, hogy vége legyen! De egyszer csak elválasztott a tér és az idő, az iskola, a hobbi, a munka, a szerelem. Újkörnyezet, újabb kört teszünk meg a mókuskerekben. Nem értettük, mi az, ami összekötött valakivel, de mindig tudtuk, hogy van ott valami titok a háttérben. És minden egyes új emberrel lett valami kötél, mely hol elszakadt, hol újra egybeforrt, és tele van már csomókkal...

Érdeklődve figyeltük a világ folyását, kerestük az élet értelmét, a helyes útirányt, a megfelelő társaságot, a nekünk való feladatokat – egyszerűen: a helyünk. És rengeteg kérdésünk volt, és nem mindre kaptunk választ ez idáig. De mindig éreztük, hogy ha valahol, valakivel, valamiben jól érezzük magunkat, ott kell lennie valaminek a levegőben!

Sziporka

Görcsösen kerestük a kérdésekre a választ, és legtöbbször pontosan ezért nem vettük észre, hogy ott van az orrunk előtt a megoldás. Ilyen egyszerű. Le kellett hűteni magunkat, hogy lazára vegyük, és engedjünk néha sodródni az árral.

„Te érted ezt?”

Kérdeztem én is sokszor, és néha az első percben kiderült: értjük. De van, hogy nekünk szegeznek furcsálló, érdeklődő, megdöbbenő arccal olyan kérdéseket, hogy miért tanulunk ebben a suliban, miért ez a munkánk, miért barátkozunk ezzel vagy azzal, miért vagyunk ebben a városban, miért ez a párunk és nem az, stb. És sokszor csak mosolyogva annyit mondunk: „Nem tudom”. :) Közben nagyon is tudjuk a választ, de legyen ez a mi titkunk! ;) Ha pedig mégsem tudjuk, érezzük legalább, és epekedve várjuk azt a csodás pillanatot, mikor összeáll a kép, és megértjük, az ellentétek is vonzhatják egymást, de a fejekben megszülető gondolatok más fejében is ott lehetnek. És egy-egy tett, alkalom, találkozás, iwiw adatlapon olvasott bemutatkozás, kávé a Restiben, egy dal, egy vers vagy cikk nyomán bevillan valami hirtelen és váratlanul: jé, mi összetartozunk! ;)

A Szegedi Nemzeti Színház és a Spiritus jóvoltából lehetőségem nyílt megnézni 2009. március 17-én, a Kisszínházban, egyik barátnőmmel **Shakespeare: A tévedések komédiája** című vígjátékát, Bodolay rendezésében.

A történet apropója 2x2 ikerpár, akiket elsodort egymástól az élet, és két külön városban nőttek fel. Sok-sok év után a testvérpáros egyik fele úgy dönt, felkeresi rég nem látott másik felét. Azt felejtí csak el, hogy az ikrek olyanok, mint két tojás, pláne itt 2x2 tojás, és hogy abban a városban a testvéreiknek van saját életük, feleség, ismerősök, satöbbi... Bátrak lévén, mégis nyakukba veszik az ismeretlen helyet, és igyekeznek bekapcsolódni az eseményekbe, felvenni a város ütemét és azonosulni ikerpárjuk életével. Néha értik is a tréfát, néha pedig döbrent arccal, értetlenül állnak, hogy mi a csoda is történik itt... Nem különb a városlakók reakciója sem, sok pofon csattan el, veszekedés kerekedik a csere miatt. Mint

a való életben, a színpadon is nehéz megkülönböztetni az ikreket, a lényeg sokszor egy szemüvegben, nyakláncban vagy különböző színű órákban rejlik, s rettentő mókás, mikor a nézőnek is hirtelen el kell gondolkodnia, melyik iker-fél van éppen színen. :)

A főszereplők mellett kiemelkedő szereplő az efezusi iker felesége, lobbanékony, rendkívül heves természet, igazán pörgős karakter, akit a Barátok közt régi Tildája alakít. Kedvencünk volt még e feleség szobalánya, aki rámenősen akarta magáévá tenni a szolgát; és a hatyúnak álcázott, fehér harisnyás és túllszoknyás úriember, aki betipegett kecsesen minden jelenet elején, bementa csodás angol kiejtéssel (és magyarul is persze), hányadik jelenetnél járunk, majd angolosan távozott. :) A történet végén az is kiderült, hogy például egy Apácafőnöknőnek is lehetnek titkai... Vicesnek találtuk még a „megy az idő” ábrázolását, miszerint egy ember faliórával a kezében sietett;

illetve az először felcsendülő zene Emil Rulez!-tól a Hello Tourist! volt, amire barátnőm - rábökve a műsorfüzetben feltüntetett zeneszerző nevére - megjegyezte: itt Csajkovszkij neve áll. :)

Amire nem sikerült rájönnünk, az a színpad közepén jelölt út, melyre sosem léptek rá az emberek. Talán a végtelenbe vitt, vagy a másik városba, vagy éppen a sírba, és ezért volt az út végén Shakespeare arcképe, virágokkal díszítve, melyet olykor megsimogattak, ölelgettek, csókolgattak.

Megrendítőnek vagy érthetetlennek talán csak egy jelenetet tartottunk, de belegondolva más színházi művekbe is, manapság oly közkedvelt, és kihagyhatatlan mozzanat a pucér valóság megjelenítése. Furcsa és kissé morbid ötlet volt a dupla rendőr alakja is, és nem jöttünk rá a tubás fiú fontosságára sem.

Mindezek ellenére sokat neveltünk, és élveztük a másfél óras színjátékot. És nem csak mi, hanem mögöttünk egy hölgy is, aki olyan hangosan kacagott, hogy többen is hátrafordultak megnézni őt! :)

Köszönjük a lehetőséget a kulturálódásra!

Kedves olvasóink az előző havi számunkban megjelent cikk a Calendula officinalisról több helyen és módon hibás volt. Az e havi cikkben szeretném ezt a hibát kijavítani és tanulságként elmondani, hogy hiába ott van már az internet minden háztartásban, de nem megfelelő az az ismeretanyag, amit manapság az emberek felhasználnak, ennekacsapdának estem én is áldozatául, de a Kar Farmakognóziái Intézetének segítségével a hibáimat most szeretném javítani.

A múlt hónapban azt megtudhattátok, hogy pontosan, hogy gyűjtik be a körömvirág virágzatát és milyen időjárási viszonyok felelnek meg ennek.

Most arra szeretnék még rámutatni, hogy miket tartalmaz és hogy mire is használjuk. A múlt havi számban benne volt, hogy azok közé a növények közé tartozik, amelyek a rák és a rákszerű daganatok esetén segítenek, de nem így van. Szerintem ha bárki meghallja a körömvirág nevét azonnal az jut eszébe, hogy sebgyógyulás elősegítésére, ekcéma kezelésére alkalmazható.

A Calendula officinalis hatása nem egy hatóanyagának tulajdonítható, hanem több vegyület aktivitásának együttesen. Főbb, jelentősebb tartalomanyagai triterpén (faradol, arnidiol, erythrodiol) és flavonoid szerkezetűek. Az antimikrobás hatásban az illóolaj komponenseinek szerepét feltételezik, míg a gyulladáscsökkentésben

triterpénalkoholkét. A sebgyógyító hatásban szerepet játszanak a karotinoidok, amelyek a virágzat színét adják. Továbbiakban tartalmaz még poliszacharidokat is. Kivonatának antibakteriális, antivirális, fungicid, sebgyógyító és érképződést serkentő hatása van. A vizes, alkoholos, olajos kivonatot lassan gyógyuló sebek, a bőr és a szájnyalvak gyulladásainak, égések és ekcémák kezelésére alkalmazható.

Ezek azok az információk, amelyek javítása mindenképpen meg kellett hogy történjen, hogy mindenki pontosan tudja, hogy mire is alkalmazható a körömvirág.

A továbbiakban szeretném ha betekintést nyerhetnétek a kaktuszok és pozsgások világába.

Mik a kaktuszok és a pozsgások?

Amintegy 10000 vizettároló faj, amely a világ különböző tájain él és amelyeket pozsgásoknak neveznek általában, 60 különböző és gyakran távoli növény családba tartoznak. Ezek közül körülbelül 1800 kaktuszfajta, ám ellentétben a többi pozsgással, mind egyetlen virágos növény családhoz tartoznak, Cactaceae családhoz. Minden kaktusz pozsgás növény, abból a szempontból, hogy legalább egy szervükben vizet tárolnak.

A természetek általában gömbölyűek, oszlopszerűek, levél vagy drót alakúak,

bokrosak vagy fa alakúak, és vastagok, duzzadtak.

Természetes élohelyeiken sok faj változtatja a külalakját az évszak változásaival: száraz évszak derekán élettelelnek tűnnek, majd az esős időjárás bekövetkeztével életre kelnek, majd virágba borulnak.

Az esős évszak alatt a kaktuszok és pozsgások magukba szívják a nedvességet, aminek a következő gyakran előre megjósolhatatlan újabb esőzésig ki kell tartani.

Az emberek, városban élők a nem megfelelő körülmények ellenére is szívesen termesztik és gyűjtik őket. Ez a népszerűség köszönhető annak, hogy a legtöbb faj nem kényes az éghajlatra és a növekedési feltételekre, és ha néhány alapvető szabályt betartunk, akár a szobában akár a szabadban megélnek.

Hol élnek a kaktuszok?

Az általános hiedelemmel ellentétben a nagyon száraz sivatagok nem bővelkednek kaktuszfajokban. A legtöbb kaktusz a száraz, szavannaszerű területeken él, ahol a tűző naptól megvédi őket a bokrok vagy fűvek. Földrajzi elterjedésüket tekintve inkább az amerikai kontinensre korlátozódnak. A kaktuszok legnagyobb változatosságban Mexikóban és az Egyesült Államok déli részén fordulnak elő, de sok faj származik Észak-Argentínából, Bolíviából, Peruból, Brazíliából. Nagyon hideg éghajlati körülmények között is előfordulnak, néhány fajuk még az Egyesült Államok keleti partjának hideg teleit is elviselik. Meglepő módon

számos kaktuszfaj a nedves trópusi esőerdőkben honos, míg mások Mexikó és Kalifornia csendes-óceáni partvidékén jellemzőek, ahol ki vannak téve az óceán felől érkező só hatásnak.

Hol élnek a pozsgások?

Minden kontinensen megtalálhatóak, a sarkvidékeket kivéve. Hatalmas területeken elterjedtek, mindkét féltekén, Észak-Európától kezdve Ausztráliáig. A fajok jelentős többsége azonban az Egyenlítőhöz közelebbi területeken fordul elő, legnagyobb számban Dél-Afrikában.

Hogyan maradnak életben a kaktuszok?

Gyakorlatilag nullára csökkentik a száraz levegőnek kitett levélfelületet, és megakadályozzák a vízvesztést a sztomákkal.

A kaktuszokkal ellentétben, sok pozsgásfajnak van levele. Sok esetben, mint például az agavék és az aloék esetében, a levelek vastagok és húsosak, és esőzésekor rengeteg vizet vesznek fel, amit lassan elhasználnak a növény alapvető fiziológiai folyamataiban.

Érdekes a kaktuszok közül:

Cereus jamcaru (Az éjszaka királynője)

Ez a hatalmas, oszlopos kaktusz jól ismert még az élohelyétől távoli területeken is. Ennek oka, hogy könnyen megtelepszik, gyakran úgy, mint

idegen betolakodó, az olyan helyeken, melyek hasonlóan származási helyére. A világ egyes részein tilos *Cereus* fajokat termesztetni, mert nagyon gyorsan elszaporodik. A pontos származást tekintve van némi bizonytalanság, de Dél-Amerika és valószínűleg Északkelet-Brazília.

Schlumbergera truncata (Karácsonyi kaktusz)

A neve arra utal, hogy ez a növény az északi féltekén gyakorlatilag novembertől januárig virágzik. A déli féltekén a fajt gyakran húsvéti kaktusznak nevezik, mivel van egy valamivel rövidebb virágzási időszaka is őszelejt. A virágai meglehetősen nagyok a növény viszonylag kis méretéhez képest, és élénk rózsaszínűek, vörösek, narancssárgák vagy fehérek. A virágok felső és oldalsó részei visszahajlanak, ami csak emeli szépségüket.

Pozsgások:

Agave americana (Közönséges agavé)

Mexikóból származó növény angol neve, a "century plant" arra utal, hogy nagyon sokára virágzik. Hatalmas rózsá alakban rendeződnek el, és akár az 1 m-es hosszúságot is elérhetik a kard alakú levelek, amelyek szélein tövises sorakoznak. Nagyjából 12 év alatt a kifejlett növény erős oszlopszerű virágszárat növeszt, amely olyan, mint egy villámhárító. Virágai sárgászöld színűek és erősen gyümölcsös ízűek.

Az előző számunk nyertese: Turbicz Edina. Gratulálunk!

Van der Waals

* CSÖCS-PONT	GYÜ-MÖLCS IGÉJE	GOGOL MŰVE	RÓMAI 2000-ES	TALALY IDŐSZAK	SZOMORÚJÁTEK	RÓMAI 1	AZ IPA PÁRJA	ANYÓ PÁRJA	DOLOG	NYITATI HELYSÉD	*
EZZEL FOGLALKOZOTT											K
RITKA FÉRFINÉV						SZÜLŐ, BECÉZVE ÜDÍTŐ-ITAL					
HIT JELZŐJE			BÍRÓSÁGI ÜGYIRAT-BAN ÁLL MOZOG A LEVEL								SÁRBA TASZÍT
MEGVÉD				... CULPA SZÍNÉSZ (ANDRÁS)				KOREAI LÉGICÉD VAKOND TESZI			
ILYEN NOBEL-BÍJAT KAPOTT							LONDONI GALÉRIA				
ELŐ-IDEZŐ					GÖRÖG BETŰ MÉLYBE CSÜNG		SZÜLŐ		GÖRÖG LÉGICÉD MUTATO HATÁR-ZÓGÉZŐ		
A KÁLIUM VEGY-JELE		... PÁHLAVI AFRIKAI NÉP				LATIN ELŐL-JÁRÓ ELŐTT ... SHIMAC				EGYEL! MIKORRA	
* EME EZT NE-VEZTEK EL RÓLA		SOK EVE-ZÖG HAJÓ LONDONI KERÜLET						ZÜREJ TŐ JEGE TESZI			
NEME-CSEK EL-LENFELE (FERI)			VAS M. KÖZSÉG IDEGEN TAGADÁS				MARGARIN PESTI EGYETEM				
ARANY-IFJÚ FICSŰR				INGATAD FÜLDRE							
LINÉGVÉ FUTÓ						POLINEZ NÉP APÁLY VÉGE!					
* A											

A rejtvény megfejtését a GYTK-HÖK irodájában adhatjátok le. (Simmelweis Kollégium alagsora) A nyeremény átvételére szintén itt kerül sor, ami jelenleg egy kari pólóval egyenlő. A megfejtéseket a következő havi szám megfjéjtéséig fogadjuk el.

K e l l e m e s
időtöltést!

Kiadja: SZEFGHE 6720 Szeged, Apáthy u. 4.
Felelős kiadó: a SZEFGHE elnöke
Főszerkesztő: Bitay Zsolt
Felelős szerkesztő: Mokán Péter
Felelőtlen szerkesztő: Lee
Tördelés: Kaskó Luca, Molnár Éva, Szajler Adrienn Indira
Grafika: Merro

Alkotók: Faragó László (Lee), Sip, Hentes, MolyLepke, Goodbykitti, Indira, TRE(wo)mens, Zsana, qq, hajnal, kapi

E-mail: pulzus@gmail.com

Pulzus szerkesztőség: 6720 Szeged, Apáthy u. 4.

Nyomdai Kivitelezés: Csaba-Könyv Kft.

Felelős vezető: Somogyi Attila

Pulzus: megjelenik havonta, 1500 példányban, ingyenes terjesztéssel.

Kiadja: SZEFGHE 6720 Szeged, Apáthy u. 4.

Felelős kiadó: a SZEFGHE elnöke

Megbízott Főszerkesztő:

Szűcs Henriett Diána

Tördelés: Mokán Péter

Grafika: Merro

Szerkesztők: Orha Anita, Paul Ildikó,

Roza Orsolya, Szűcs Diána,

Udvari Máté

E-mail: spiritusszeged@gmail.com

Spiritus szerkesztőség: 6725, Szeged Semmelweis u. 4

Nyomdai Kivitelezés: Csaba-Könyv Kft.

Felelős vezető: Somogyi Attila

Spiritus: megjelenik havonta, 1500 példányban, ingyenes terjesztéssel.

Hirdetésszervezés: SZEFGHE és Universitas- Szeged Kht.

A lap a Mese partnere

Következő
megjelenés időpontja

Május

djjuice

AHÁNY HAVER, ANNYI ÚJ LEHETŐSÉG

RENDELJ MEG A DJJUICE FOLKS-OT MOST A 1741-ES SZÁMON, ÉS...
djjuice-os barátodat
Ft/percét

HÍVD **3**

hónapig 300 forintos havidíj nélkül

djjuice.hu

A djjuice folks szolgáltatásra régi és új djjuice előfizetők is regisztrálhatnak. A djjuice folks 3 hónapos havidíjmentes használata 2009. április 7. és május 31. között történő regisztráció esetén él. A 3 hónap letele után a csomag havidíja automatikusan 300 Ft lesz.

A djjuice folks szolgáltatás a vásárló által megadott 3 djjuice-os mobiltelefonszám bármikori, Pannon hálózatról történő hívását tartalmazza 3 Ft-os percdíjon. Regisztrálni a 1741-es számon, a Pannon üzletekben és a djjuice.hu oldalon lehet. További részletek és feltételek a Pannon üzletekben, a 1270-as számon és a djjuice.hu-n.

Medikus Kupa 2009

